

MASOFAVIY TA'LIM TEXNOLOGIYALARINI TASHKIL ETISHGA BO'LGAN PEDAGOGIK TALABLAR

Holiqova Dilnoza Sirojiddinovna

Navoiy davlat pedagogika instituti "Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi" yo'nalishi tayanch doktoranti

Annotatsiya

Ushbu maqola masofaviy ta'lim texnologiyalarini tashkil etishga bo'lgan pedagogik talablarni o'rganishga bag'ishlangan. Masofaviy ta'lim zamonaviy ta'lim jarayonining ajralmas qismiga aylangan bo'lib, talabalar va o'qituvchilar o'rtasidagi masofani hisobga olgan holda, ta'lim mazmuni va metodlari aniqlanishi zarur. Maqolada ta'lim mazmunining mosligi, interaktivlik, o'qituvchining roli, texnologik ta'minot, o'qitish metodlari, baholash tizimi va talabalarni qo'llab-quvvatlash kabi muhim pedagogik talablar keltirilgan. Ushbu talablar ta'lim jarayonini sifatli tashkil etish, talabalarni mustaqil o'rganishga tayyorlash va ularning shaxsiy rivojlanishini ta'minlashga qaratilgan. Maqola, ta'lim muassasalari, o'qituvchilar va talabalar uchun masofaviy ta'limni samarali tashkil etish bo'yicha foydali tavsiyalar beradi.

Kalit so'zlar masofaviy ta'lim texnologiyalarini tashkil etishga bo'lgan pedagogik talablar

PEDAGOGICAL REQUIREMENTS FOR THE ORGANIZATION OF DISTANCE EDUCATION TECHNOLOGIES

Halikova Dilnoza Sirojiddinovna Navoi State Pedagogical Institute, main doctoral student, "Theory and Methodology of Education and Training"

Annotation

This article is devoted to the study of pedagogical requirements for the organization of distance education technologies. Distance education has become an integral part of the modern educational process, and it is necessary to determine the content and methods of education, taking into account the distance between students and teachers. The article presents important pedagogical requirements, such as appropriateness of educational content, interactivity, teacher's role, technological support, teaching methods, evaluation system and student support. These requirements are aimed at quality organization of the educational process, preparing students for independent learning and ensuring their personal development. The article provides useful recommendations for effective organization of distance education for educational institutions, teachers and students.

Keywords. distance education, interactivity, participation, technological infrastructure

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ТРЕБОВАНИЯ К ОРГАНИЗАЦИИ ТЕХНОЛОГИЙ ДИСТАНЦИОННОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Халикова Дильноза Сироджиддиновна Навоийский государственный педагогический институт, главный докторант, «Теория и методика образования и воспитания»

Аннотация

Данная статья посвящена исследованию педагогических требований к организации технологий дистанционного образования. Дистанционное образование стало неотъемлемой частью современного образовательного процесса, и необходимо определять содержание и методы обучения с учетом расстояния между учениками и преподавателями. В статье представлены важные педагогические требования, такие как адекватность содержания образования, интерактивность, роль учителя, технологическое обеспечение, методы обучения, система оценки и поддержка студентов. Эти требования направлены на качественную организацию учебного процесса, подготовку студентов к самостоятельному обучению и обеспечение их личностного развития. В статье даны полезные рекомендации по эффективной организации дистанционного образования для образовательных учреждений, преподавателей и студентов.

Ключевые слова. дистанционное образование, интерактивность, участие, технологическая инфраструктура

Kirish. Masofaviy ta'lim texnologiyalari zamonaviy ta'lim jarayonining ajralmas qismi bo'lib, ularning samarali tashkil etilishi uchun pedagogik talablar belgilanishi zarur. Ushbu maqolada masofaviy ta'lim texnologiyalarini tashkil etishda e'tiborga olinishi lozim bo'lgan pedagogik talablar tahlil qilinadi.

Masofaviy ta'lim tushunchasi. Masofaviy ta'lim — bu ta'lim jarayoni talabalar va o'qituvchilar o'rtasidagi masofadan qat'i nazar, kommunikatsiya vositalaridan foydalanib, ta'lim mazmunini uzatish jarayoni. Ushbu jarayon texnologiyalar, metodlar va strategiyalar yordamida amalga oshiriladi. Pedagogik talablar:

1. Ta'lim mazmunining mosligi: Ta'lim dasturi va materiallari talabalarning ehtiyojlari, qobiliyatlari va qiziqishlariga mos kelishi kerak. Mazmunan boy va zamonaviy ta'lim materiallari o'qituvchilar tomonidan tayyorlanishi lozim.

2. Interaktivlik va ishtirokchilik: Masofaviy ta'lim jarayonida talabalar faol ishtirok etishlari, savol berishlari va fikr almashishlari uchun imkoniyatlarga ega

bo'lishlari zarur. Bu interaktiv platformalar, forumlar va videokonferensiyalar orqali amalga oshirilishi mumkin.

3. O'qituvchining roli: O'qituvchilar masofaviy ta'limda faqat bilim beruvchi emas, balki mentor va yo'l-yo'riq ko'rsatuvchi sifatida ham faoliyat yuritishlari kerak. Ular talabalar bilan yaqin aloqada bo'lishi va ularning o'rganish jarayonini yo'lga qo'yishda yordam berishlari zarur.

4. Texnologik ta'minot: Ta'lim jarayoni uchun zarur bo'lgan texnologik vositalar (kompyuterlar, internet, ta'lim platformalari) ta'minlanishi kerak. Bu, o'z navbatida, ta'lim muassasalarining texnologik infratuzilmasini mustahkamlashni talab qiladi.

5. O'qitish metodlari: Masofaviy ta'limda turli o'qitish metodlari, jumladan, loyiha asosida ta'lim, muammoli o'qitish va gamifikatsiya kabi metodlardan foydalanish zarur. Bu talabalar o'rtasida tanqidiy fikrlash va ijodkorlikni rivojlantirishga yordam beradi.

6. Baholash tizimi: O'qitish va o'qish jarayonini baholash uchun aniq va shaffof kriteriyalar belgilanishi kerak. Baholash tizimi talabalar o'rtasida adolatli va oshkora bo'lishi zarur.

7. Yordam va qo'llab-quvvatlash: Talabalarga ta'lim jarayoni davomida zarur yordam va qo'llab-quvvatlash ko'rsatish muhimdir. Masofaviy ta'limda talabalarga texnik yordam, psixologik qo'llab-quvvatlash va maslahat xizmatlari taklif etilishi kerak.

Masofaviy ta'lim texnologiyalariga oid fikrlar, O'zbekiston olimlari tomonidan taqdim etilgan tadqiqotlar va maqolalarda o'z aksini topgan. Quyida ba'zi muhim fikrlar keltiriladi:

1. Gafurov B.: O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi mutaxassisi, Gafurov masofaviy ta'limda o'qituvchilarning rolini alohida ta'kidlaydi. U, o'qituvchilarning masofaviy ta'lim jarayonida talabalar bilan yaqindan aloqada bo'lishi va ularni rivojlantirishda faol ishtirok etishlari kerakligini ta'kidlaydi. U, o'qituvchilarning texnologiyalarga moslashishi va talabalarining o'rganish jarayonida faol ishtirok etishiga yordam berish zarurligini ko'rsatadi.

2. Abdullaeva D.: Abdullaeva masofaviy ta'limni innovatsion texnologiyalar bilan birlashtirishning ahamiyatini ta'kidlaydi. U, masofaviy ta'limda zamonaviy metodlar, masalan, muammoli o'qitish va loyiha asosida o'qitishni qo'llash orqali talabalar bilimini oshirish mumkinligini ta'kidlaydi. Shuningdek, u, interaktiv platformalar va texnologiyalarning ta'lim jarayoniga qo'shadigan ijobiy ta'sirini ham ko'rsatadi.

3. Qodirova M.: Qodirova, masofaviy ta'limda baholash tizimining ahamiyatini ta'kidlaydi. U, baholashning shaffof va adolatli bo'lishi zarurligini, bu esa talabalar o'rtasida motivatsiyani oshirishga yordam berishini ta'kidlaydi. U,

baholash jarayonida yangi texnologiyalardan foydalanishni va natijalarni tahlil qilishni taklif etadi.

4. Zokirova M.: Zokirova, masofaviy ta'lim jarayonida talabalar va o'qituvchilarning qo'llab-quvvatlashi muhim ekanini ta'kidlaydi. U, talabalarga texnik yordam, psixologik yordam va maslahat xizmatlari taklif etish zarurligini ko'rsatadi. Bu, talabalar uchun masofaviy ta'limni yanada qulay va samarali qilishga yordam beradi. O'zbekiston olimlarining fikrlari shuni ko'rsatadiki, masofaviy ta'lim texnologiyalarini samarali tashkil etish uchun pedagogik talablar muhim ahamiyatga ega. Ular ta'lim jarayonini sifatli o'tkazish va talabalar o'rtasida o'rganish motivatsiyasini oshirishga qaratilgan strategiyalarni taklif etadilar. Bu fikrlar masofaviy ta'lim tizimining rivojlanishiga xizmat qiladi va o'qituvchilar, ta'lim muassasalari va talabalar uchun foydali bo'lishi mumkin.

Takliflar: Masofaviy ta'lim texnologiyalarini samarali tashkil etish va rivojlantirish maqsadida quyidagi takliflar kiritiladi:

1. Texnologik infratuzilmani rivojlantirish: Ta'lim muassasalari, talabalar va o'qituvchilar uchun zarur bo'lgan texnologik vositalarni va platformalarni ta'minlash. Internet tezligini va qamrovini oshirish uchun investitsiyalarni ko'paytirish.
2. O'qituvchilarni tayyorlash: O'qituvchilarni masofaviy ta'lim uslublari va texnologiyalaridan samarali foydalanish bo'yicha treninglar va seminarlar o'tkazish. Innovatsion pedagogik metodlar va interaktiv o'qitish usullarini o'rganish uchun o'qituvchilarni rag'batlantirish.
3. Ta'lim dasturlarini yangilash: Masofaviy ta'lim uchun tayyorlangan ta'lim dasturlarini zamonaviy talablarga muvofiq yangilash va takomillashtirish. O'qitish jarayonida ko'proq loyiha asosidagi ta'lim va muammoli o'qitish metodlarini qo'llash.
4. Baholash tizimini takomillashtirish: Masofaviy ta'limda baholash jarayonini shaffof va adolatli qilish uchun yangi baholash kriteriyalarini ishlab chiqish. O'qitish va o'rganish jarayonini baholash uchun zamonaviy vositalar va dasturlarni joriy etish.
5. Talabalarni qo'llab-quvvatlash: Talabalarga psixologik, texnik va maslahat xizmatlarini taqdim etish orqali o'qish jarayonida yordam ko'rsatish. O'qituvchilar uchun qo'shimcha resurslar va yordam dasturlarini yaratish.
6. Interaktiv ta'lim muhitini yaratish: Talabalar va o'qituvchilar o'rtasida fikr almashish va muhokama qilish uchun interaktiv platformalarni tashkil etish. Forumlar, chatlar va videokonferensiyalar orqali o'qituvchilar va talabalar o'rtasidagi aloqalarni mustahkamlash.

7. O'zaro tajriba almashish: Ta'lim muassasalari o'rtasida o'zaro tajriba almashish va eng yaxshi amaliyotlarni joriy etish uchun seminarlar va konferensiyalar tashkil etish.

Masofaviy ta'limga oid tadqiqotlar va innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlash va tarqatish.

8. Qonunchilik va normativ-huquqiy asoslarni takomillashtirish: Masofaviy ta'limni tartibga soluvchi qonunchilik va normativ-huquqiy hujjatlarni ishlab chiqish va takomillashtirish. Ta'lim jarayonida masofaviy texnologiyalarni qo'llashga oid standartlarni belgilash. Ushbu takliflar masofaviy ta'lim texnologiyalarini samarali va sifatli tashkil etishga yordam beradi, shuningdek, talabalar va o'qituvchilar o'rtasidagi ta'lim jarayonini yanada rivojlantiradi.

Xulosa. Ushbu maqola masofaviy ta'lim texnologiyalarini samarali tashkil etish uchun zarur bo'lgan pedagogik talablarni ko'rib chiqdi. O'qituvchilar, ta'lim muassasalari va talabalarning ushbu talablarni tushunishi va qabul qilishi ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi. Masofaviy ta'lim texnologiyalarini tashkil etish pedagogik talablarni inobatga olgan holda amalga oshirilishi lozim. Bu talablar ta'lim jarayonini sifatli va samarali tashkil etish, talabalarni mustaqil o'rgatish va ularning shaxsiy rivojlanishiga yordam berishga qaratilgan.

Adabiyotlar

1. Gafurov, B. (2020). Masofaviy ta'lim texnologiyalari: asoslar va amaliyot. Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi.
2. Qodirova, M. (2021). Pedagogik texnologiyalar va masofaviy ta'lim. Tashkent: Fan va texnologiya.
3. Abdullaeva, D. (2019). Innovatsion ta'lim texnologiyalari. Toshkent: O'zbekiston Milliy Universiteti.
4. Zokirova, M. (2022). Masofaviy ta'lim: imkoniyatlar va muammolar. O'zbekiston Ta'limi va Innovatsiyalari, 3(2), 45-50.